

Kiltsis meenutati kuulsat admiralali

Kiltsi mõisas tähistati eile konverentsiga esimesena Venemaa lipu all ümber maailma sõitnud Adam Johann von Krusensterni 250. sünniaastapäeva. Kiltsi lossis pani ta kokku enda kõige olulisema töö ehk "Lõunamere atlase".

ANDRES PULVER

andres.pulver@virumaateataja.ee

Venemaa suur-
saatkonna nimel
sõna võtnud II
järgu kapten
Aleksandr Ka-
raulov märkis, et
väikese Eestiga on seotud terve
rida suuri meresõitjaid, näiteks
Bellingshausen, Kotzebue, Lütke.
"Selles reas on eriti välja-
paistev koht Krusensternil, kes
lisaks esimesele Vene ümber-
maailmareisile juhtis kuusteist
aastat mereväeohvitseri kooli-
tanud kadetikorpusi," lausus
Karaulov.

Ta meenutas, et Krusenster-
ni käe all lõpetanutest sirgus ko-
guni 125 admiralali ning tänuli-
kid õpilased püstitasid hiljem
oma raha eest kadetikorpusi et-
te Krusensterni monumendi,
mille riietamine on praegu üks
rituaale kooli lõpetamisel.

Geograaf ja teadusajaloolane
Erki Tammiksaar ütles, et
Krusenstern oli selline suurku-
ju, kelle sünniaastapäeva ei tä-
histata mitte ainult Eestis.
25. septembril avati kuulsale
admiralile pühendatud näitus
Saksamaal Lüneburgis, Vene-
maal antakse aga Krusensterni
sünniaastapäevaks, mis on
19. novembril, välja postmark
ja riigipanga hõbedast mälestus-
medal.

Krusensterni auks on post-
marke trükitud varemgi, nii Vene-
maal, Nõukogude Liidus kui
ka Eestis, aga kaugemalgi, näi-
teks Briti asumaal Saint Hele-
nal. Eestis on Krusenstern jõud-
nud margile kahel korral: 2003.
aastal ilmunud mark pühenda-
ti ümbermaailmareisi 200. aas-
täpäevale, mullu Tallinna toom-
kooli 700. aastapäeva puhul

MARIANNE LOORENTS, REPRO

Ta kirjutas muudkui
juurde ja juurde, nii
et eestikeelne ver-
sioon tuleb esialg-
sest poole paksem.

TIIT VÄHI

admiral Krusensterni monograafia
ilumise rahastaja

välja tulnud margiploki on vi-
listaste portreede seas ka Adam
Johann von Krusensterni oma.

Krusensterni õpinguid Tal-
linna toomkoolis, mida tollal
küll hoopis rüütliakadeemiaks
nimetati, meenutas kooli õppe-
alajuhataja Heiki Haljasorg. Ta
nentis, et Krusensterni enda
mälestusi kooliajast pole, küll
on aga teada, et sel ajal rõhuta-
ti koolis elus vajalike õppeaine-
te tähtsust ning suund oli võetud
loodus- ja mõistuspärasele
kasvatusele.

Erki Tammiksaar rääkis, et
1793. aastal saadeti Venemaalt
13 noort ohvitseri Briti mere-
väkke, et nad hiljem Venemaa

laevastiku üles ehitaksid. Briti
mereväes teenimise ajal kohtus
Krusenstern Ameerikas tollase
USA presidendi George Was-
hingtoniga, kellele terane noor-
mees nii suurt muljet avaldas,
et president tegi talle pakkumi-
se Ameerikasse jääda ja hoopis
sealset mereväge üles ehitama
hakata. Krusenstern seda vastu
ei võtnud.

"Krusenstern oli Venemaa
kodanik ja Venemaa patrioot
ning ta tahtis, et Vene impee-
rium oleks tugev," lausus Tam-
miksaar.

Ehkki Krusensterni ümber-
maailmareisi põhieesmärgid
olid majanduslikud ehk Kaug-

Ida varustamisküsimuse lahendamine, sealsete karusloomana-
hakkade turustusvõimaluste
loomine ja suhete arendamine
Jaapaniga, tõi ajaloolane reisi
tähtsusena esile selle, et Vene-
maa näitas end seeläbi maail-
male suurvõimuna.

"Ja loomulikult olid ülitäht-
sad suurepärase teaduslikud
tulemused, mis väljendusid nii
maakaartide parandamises kui
ka kaasas olnud loodusteadlas-
te töödes," lisas Erki Tammik-
saar.

Kiltsi lossis pani Krusenstern
aga kokku oma kõige olulisema
töö ehk "Lõunamere atlase".
Admiral soetas kaarte kõikjalt

maailmast ning nende ja oma
õpilaste Kotzebue ja Bellings-
hausenide reiside põhjal koostas
ta põhjaliku Vaikse ookeani lõu-
naosa atlase,

Kiltsi mõis on
nii mõnetigi
konverentsi
tähistamiseks
sümboolne
paik. Lossis
sündis Kru-
sensterni su-
lest "Lõuna-
mere atlas".

mis jäi kõige
põhjalikumaks
omataoliseks
enam kui 30
aastaks.

Kiltsi kooli
õpilastel valmis
Adam Johann
von Krusen-
sterni 250. sünniaastapäeva

puhul loovtöödena palju hu-
vitavaid admiralali tutvusta-
vaid materjale, näiteks info-
voldik, pörandamäng, maas-
tikumäng, Krusensterni
bingo, aga ka admiralali
portree, mille autor on
8. klassi õpilane Lupe
Topkin. Samuti korral-
das kool Krusensternile
pühendatud maakondli-
ku omaloomingukonkur-
si.

Tegelikult pidi konve-
rentsiks ilmuma ka mahu-
kas monograafia admiral
Krusensternist, kuid see para-
ku valmis ei saanud. Raamatu
eesti keeles välja andmist rahastav
Tiit Vähi ütles videosilla vahendusel, et monograafia autor,
admirali järeltulija Aleksei Krusenstern
rääkis talle soovist juubeliaasta
puhul eestikeelne raamat välja
anda Kroonlinnas toimunud
konverentsil enne purjehahi
Admiral Bellingshausen
Antarktika-reisi algust toimunud
konverentsi eelmisel aastal.

"Lõime käed, et teeme ära,
aga ta kirjutas muudkui juurde
ja juurde, nii et eestikeelne
versioon tuleb esialgsest poole
paksem," lausus Vähi, kelle sõnul
on siiski lootust, et monograafia
veel sel aastal trükitud saab.